

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: IУз-184/2018
13.06. 2019. године
Београд

Уставни суд у саставу: председник Весна Илић Прелић и судије Татјана Ђуркић, Братислав Ђокић, др Драгана Коларић, др Тамаш Корхец (Korhecz Tamás), Снежана Марковић, Мирослав Николић, Сабахудин Тахировић, др Јован Ђирић, др Милан Шкулић и др Тијана Шурлан, на основу члана 167. став 1. тачка 1. Устава, на седници одржаној 18. априла 2019. године, донео је

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се предлог за оцену уставности одредаба члана 7. став 4, члана 15г став 1. у делу који гласи: „и ознаком степена тајности, у складу са одредбама закона којим се уређује тајност података“, ст. 2. и 3. и члана 20в став 2. у делу који гласи: „уз претходну писану сагласност лица, дату“ и „на обрасцу који утврђује директор Агенције“ и став 5. у делу који гласи: „а користе само у сврху за коју су прикупљени“ Закона о Безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 111/09, 65/14-Одлука УС, 66/14 и 36/18).

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности одредаба члана 7. став 4, члана 15г став 1. у делу који гласи: „и ознаком степена тајности, у складу са одредбама закона којим се уређује тајност података“, ст. 2. и 3. и члана 20в став 2. у делу који гласи: „уз претходну писану сагласност лица, дату“ и „на обрасцу који утврђује директор Агенције“ и став 5. у делу који гласи: „а користе само у сврху за коју су прикупљени“ Закона о Безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 111/09, 65/14-Одлука УС, 66/14 и 36/18). У предлогу се наводи да оспорене одредбе члана 7. став 4, дела одредбе члана 15г став 1. и ст. 2. и 3. истог члана Закона нису у сагласности са одредбама члана 51. Устава, док делови оспорених одредаба члана 20в ст. 2. и 5. Закона нису у сагласности са одредбама члана 42. Устава. У погледу оспоравања наведених одредаба Закона у односу на члан 51. Устава, подносилац предлога сматра да систем у области приступа информацијама од јавног значаја подразумева да ниједан од могућих разлога ограничења права нема апсолутно дејство, тј. не доводи аутоматски до ограничења права на приступ информацијама, већ да до тог ограничења може доћи када орган, применом члана 8. Закона о слободном приступу информацијама од јавног

значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), утврди да су кумулативно испуњени сви тим законом прописани услови, и то: да је један од интереса/права из чл. 9. или 14. Закона супротстављен интересу јавности да зна; да је ради заштите тог интереса/права од озбиљне повреде неопходно ограничити право на приступ одређеној информацији и да заштита тог интереса према стандардима демократског друштва, претеже над интересом јавности да зна. У предлогу се даље наводи да је правни режим тајности података који су од интереса за националну безбедност, одбрану, унутрашње и спољне послове Републике Србије уређен Законом о тајности података („Службени гласник РС“, број 104/09). С тим у вези, подносилац предлога сматра да начин на који су оспореним одредбама члана 7. став 4, и члана 15г став 1, у делу који се односи на ознаку тајности, као и одредбама ст. 2. и 3. истог члана Закона, *a priori* одређене категорије података проглашене тајним подацима, представља одступање од јединственог система одређивања тајних података који је уређен Законом о тајности података, односно да апсолутно искључивање доступности тих података јавности представља одступање и од Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и од Закона о тајности података. У погледу оспоравања дела одредбе члана 20в став 2. Закона, у предлогу се наводи да је обрада података о личности која је неопходна да би неко лице могло да заснује радни однос у или настави са радом у Безбедносно-информативној агенцији, може бити уређена само законом, а лице чији се подаци у ову сврху обрађују има право да, како је зајемчено чланом 42. став 4. Устава, буде обавештена о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом и право на судску заштиту због њихове злоупотребе. Поводом оспоравања дела става 5. истог члана Закона, подносилац предлога сматра да се оспореним решењем ограничава даља обрада података о личности изван сврхе безбедносне провере неког лица које жели да заснује радни однос или да настави са радом у Безбедносно-информативној агенцији, супротно изричитој одредби члана 42. став 3. Устава према којој је промена сврхе могућа за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности државе, што значи да се законом прописује само начин овакве употребе података, а не и могућност да се иста ограничи.

Оспореним одредбама Закона о Безбедносно-информативној агенцији је прописано: да подаци садржани у акту из става 2. овог члана (акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Безбедносно-информативној агенцији) јесу тајни подаци, који се одређују и са којима се поступа у складу са законом којим се уређује тајност података (члан 7. став 4.); да се предлог за одређивање или проширење посебних мера, одлука о предлогу, наредба о проширењу посебне мере и записник о уништавању материјала из члана 15б став 4. овог закона бележе у посебном уписнику и чувају заједно са материјалом о примени посебних мера у посебном омоту са назнаком „посебне мере“ и ознаком степена тајности, у складу са одредбама закона којим се уређује тајност података, да подаци о предлагању, одлучивању и примени посебних мера представљају тајне податке, да су податке из става 2. овог члана дужна да чувају као тајне и друга лица која их у било ком својству сазнају (члан 15г); да се безбедносно проверавање може вршити само уз претходну писану сагласност лица, дату путем попуњавања и потписивања упитника о идентификационим подацима, на обрасцу који утврђује директор Агенције, да се подаци прикупљени безбедносним проверавањем евидентирају, чувају и штите у складу са законом којим се уређује тајност података и законом којим се

уређује заштита података о личности, а користе само у сврху за коју су прикупљени (члан 20в ст. 2. и 5.).

У спроведеном претходном поступку, Уставни суд је најпре утврдио да се Законом о тајности података, између осталог, уређују и питања која се односе на јединствен систем одређивања и заштите тајних података који су од интереса за националну и јавну безбедност, одбрану, унутрашње и спољне послове Републике Србије као и приступ тајним подацима. Тајни податак је у смислу овог закона, дефинисан као податак од интереса за Републику Србију који је законом, другим прописом или одлуком надлежног органа донесеним у складу са законом, одређен и означен одређеним степеном тајности (члан 2. тачка 2)). Из наведеног следи да се законом могу одредити тајни подаци од интереса за Републику Србију, што је и учињено оспореним одредбама члана 7. став 4. Закона о Безбедносно-информативној агенцији у погледу података садржаних у акту о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Безбедносно-информативној агенцији (у даљем тексту: Агенција) и података о предлагању, одлучивању и примени посебних мера којима се одступа од неповредивости тајне писама и других средстава општења, а које спроводи Агенција на основу одлуке суда. Ови подаци се штите у складу са законом којим се уређује заштита тајности податка, управо из разлога што је приступ тајним подацима могућ на начин и под условима утврђеним Законом о тајности података, а не Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја, јер су ови подаци самим законом означени као тајни подаци и спадају у домен информација где је искључен приступ јавности због потенцијалне могућности угрожености како безбедности државе, тако и безбедности лица запослених у самој Агенцији. Наиме, и самим Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја је предвиђено да један од разлога за искључење и ограничење слободног приступа информацијама од јавног значаја јесте претња озбиљне угрожености одбране земље, националне или јавне безбедности или међународних односа (члан 9. тачка 3)). Сагласно изложеном, Уставни суд констатује да оспорене одредбе члана 7. став 4, члана 15г став 1. у делу који гласи: „и ознаком степена тајности, у складу са одредбама закона којим се уређује тајност података“ и ст. 2. и 3. Закона о Безбедносно-информативној агенцији нису у супротности са Уставом утврђеним правом на обавештеност из члана 51. Устава, имајући у виду да се приступ подацима који су у поседу државних органа гарантује у складу са законом, што значи да се законом може искључити, односно ограничити приступ тајним подацима значајним за државну безбедност.

Поводом оспоравања дела одредаба члана 20в ст. 2. и 5. предметног Закона, Уставни суд указује да је одредбама члана 20в Закона прецизиран поступак безбедносног проверавања лица приликом пријема у радни однос у Агенцији, односно лица која се враћају на рад на основу правноснажне одлуке надлежног органа, имајући у виду чињеницу да систематизована радна места у Агенцији уживају посебан заштитни режим, који је део примене општих мера заштите тајних података у поседу Агенције, у складу са законом који уређује заштиту тајних података и прописима донетим на основу тог закона, као и да систематизована радна места на којима је извршиоцима утврђен статус овлашћеног службеног лица и одређених дужности, морају поседовати безбедносни сертификат за приступ тајним подацима. Полазећи од наведеног, а имајући у виду да се безбедносно проверавање може вршити само уз претходну писану сагласност лица на које се

подаци односе (путем попуњавања и потписивања упитника о идентификационим подацима), као и да се исти могу користити само у сврху за коју су прикупљени, Уставни суд налази да се оваквим законским решењима управо штите подаци о личности приликом безбедносне провере лица, а што је сагласно одредбама члана 42. Устава којима се јемчи заштита података о личности. Поред наведеног, одредбом члана 20в став 5. Закона је прописано да се сви подаци прикупљени безбедносним проверавањем евидентирају, чувају и штите у складу са законом којим се уређује тајност података и законом којим се уређује заштита података о личности. Поводом оспоравања дела одредбе члана 20в став 5. Закона, који се односи на прописивање да се подаци прикупљени безбедносним проверавањем лица која се примају у радни однос у Агенцију, односно враћају на рад у исту, користе само у сврху за коју су прикупљени, Уставни суд указује на то да је управо одредбом члана 42. став 4. Устава утврђено да је забрањена и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, осим у два случаја који су изричито утврђени Уставом, тј. за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије. Начин употребе прикупљених података о личности у наведена два случаја прописан је законима којима су уређена питања из области кривичног законодавства, односно заштите безбедности Републике Србије.

У погледу овлашћења директора Агенције да утврди образац упитника о идентификационим подацима приликом безбедносне провере, Уставни суд указује на то да се у конкретном случају не ради о повреди члана 42. став 2. Устава, којом је утврђено да се прикупљање, држање и обрада података о личности уређују законом, јер образац упитника не представља акт којим се регулишу наведена питања из области заштите података о личности, већ спроведбени типски документ предвиђен у законом прописаном поступку безбедносне провере лица која се примају у радни однос у Агенцију, односно враћају на рад у исту.

Сагласно наведеном, Уставни суд је закључио да је поднети предлог неоснован, те је исти одбацио, сагласно члану 36. став 1. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13-Одлука УС, 40/15-др. закон и 103/15).

Полазећи од свега изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42а став 1. тачка 5) и члана 47. став 2. Закона о Уставном суду, донео Закључак као у изреци.

За тачност отправка:

[Handwritten signature]